

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง *คอน กีโมเต้ เด ลา มันช่า* และอิทธิพลที่มีต่อบทละครเพลงอเมริกันเรื่อง *แมน ออฟ ลา มันช่า* และบทละครเพลงไทยเรื่อง *สุฝันอันยิ่งใหญ่* พบว่า *คอน กีโมเต้ เด ลา มันช่า* เป็นวรรณกรรมที่มีความยิ่งใหญ่ในฐานะวรรณกรรมเอกของโลก เพราะนอกจากจะมีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมแล้ว ยังมีความเป็นสากลซึ่งส่งอิทธิพลต่อบทละครทั้งเพลงสองเรื่องอีกด้วย

การวิเคราะห์เรื่อง *คอน กีโมเต้ เด ลา มันช่า* สามารถพิจารณาได้ในสองระดับคือระดับที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมกับระดับที่เป็นสากล เมื่อพิจารณาในระดับแรกพบว่า วรรณกรรมเรื่องนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมสเปนอย่างใกล้ชิด ความสัมพันธ์กับบริบทสังคม เห็นได้จากตัวอย่างสำคัญ 2 ประการคือ การนำเสนอภาพเหตุการณ์สงครามที่เลปันโตซึ่งเป็นสงครามครั้งยิ่งใหญ่ระหว่างชาวเดิร์กกับคริสเตียนผ่านคำบอกเล่าของตัวละครตัวหนึ่ง ถึงแม้ว่าเหตุการณ์และเรื่องราวที่ตัวละครตัวนี้เล่าจะไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมด แต่เป็นการผสมผสานกันระหว่างข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์กับเรื่องราวที่ผู้แต่งสร้างขึ้น เรื่องราวและเหตุการณ์ที่ได้รับการนำเสนอผ่านตัวละครดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นสถานภาพของชาวมัวร์ที่อาศัยอยู่ในสเปนช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 16-17 ซึ่งต้องประสบกับความยากลำบากในการใช้ชีวิตอยู่ในสเปนเนื่องจากรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายกดขี่และขับไล่ชาวมัวร์ออกจากประเทศ เนื่องจากความขัดแย้งทางศาสนา

สำหรับความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมซึ่งในที่นี้หมายรวมเฉพาะในส่วนที่เป็นความสัมพันธ์กับวรรณกรรมร่วมสมัยของสเปน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าวพบว่าวรรณกรรมที่มีอิทธิพลต่อเรื่องนี้ มี 4 ประเภทคือ นิยายอัศวินยุคกลาง นิยายร้อยกรองแห่งท้องทุ่ง เอล โรมันเซโร และนิยายปีกาเรสก์

นิยายอัศวินยุคกลางมีบทบาทต่อการสร้างสรรค์โครงเรื่องหลักและตัวละครเอกของเรื่อง *คอน กีโมเต้ เด ลา มันช่า* เนื่องจากผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายในการเขียนวรรณกรรมเรื่องนี้เพื่อ

ต่อต้านความนิยมและเสียดสีนิยายประเภทดังกล่าว จากการวิเคราะห์โครงเรื่องหลักพบว่า เป็นการสำเนาเรื่องราวการผจญภัยแบบอัศวินของตัวละครเอก ซึ่งเป็นคนธรรมดาแต่สติพื้นเพื่อนเนื่องจากอ่านนิยายอัศวินยุคกลางมากเกินไปและใฝ่ฝันที่จะดำเนินชีวิตเชิงอัศวิน ทำให้เขาต้องขัดแย้งกับคนอื่น ๆ ในสังคมเนื่องจากการดำเนินชีวิตแบบอัศวินเป็นสิ่งที่ทันสมัย เขาจึงไม่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม คนในสังคมมองเขาเป็นเพียงตัวตลกหรือคนเสียดสีคนหนึ่งเท่านั้น

นิยายร้อยกรองแห่งท้องทุ่งเข้ามามีบทบาทต่อการสร้างสรรค์เรื่องแทรก และมีบทบาทในฐานะที่เป็นแรงคลใจต่อการดำรงชีวิตของตัวละครที่ปรากฏในโครงเรื่องหลักบางตัว ส่วนวรรณกรรมประเภท เอล โรมันเซโร มีอิทธิพลทางด้านเนื้อหา กล่าวคือมีการนำเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในเอล โรมันเซโร เรื่องหนึ่งของสเปนแทรกเข้าไปในโครงเรื่องหลัก เหตุการณ์ดังกล่าวเข้าไปมีบทบาทในการผจญภัยของตัวละครเอก ทำให้เหตุการณ์การผจญภัยของตัวละครเอกมีความหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น ส่วนนิยายปีกาเรสก็มีอิทธิพลต่อการสร้างตัวละครประกอบตัวหนึ่ง การรับอิทธิพลจากวรรณกรรมรูปแบบต่างๆ มาใช้มีข้อดีคือทำให้เรื่องคอน กิโฆเต้ เด ลา มันช่า มีความหลากหลายในแง่ของรูปแบบและการนำเสนอ ช่วยให้เรื่องน่าสนใจมากยิ่งขึ้น แต่ก็มีข้อเสียคือทำให้เรื่องขาดเอกภาพ

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาแนวคิดที่ได้จากการตีความพฤติกรรม การกระทำ และความคิดของตัวละครเอกที่พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อรักษาอุดมการณ์ของตนเองถึงแม้ว่าจะถูกหัวเราะเยาะจากคนอื่น ๆ แนวคิดดังกล่าวนี้ในสมัยต่อมาได้มีผู้ตีความและบัญญัติศัพท์ว่า "Quixotism" ซึ่งหมายถึงการกระทำใดๆ ที่เต็มไปด้วยความฝัน เช่นเดียวกับที่มีอยู่ในตัวละครคอน กิโฆเต้ แนวคิดดังกล่าวนี้เองที่ทำให้วรรณกรรมเรื่องนี้มีความเป็นสากล

แนวคิดที่เป็นสากลของเรื่อง คอน กิโฆเต้ เด ลา มันช่า ได้ส่งอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์บทละครเพลงอเมริกันเรื่อง แมม ออฟ ลา มันช่า และบทละครเพลงไทยเรื่องผู้ฝันอันยิ่งใหญ่ โดยวาสนเซอร์มัน นักเขียนบทละครชาวอเมริกัน ได้นำเรื่อง คอน กิโฆเต้ เด ลา มันช่า มาคิดแปลงและนำเสนอใหม่ในรูปแบบของละครเพลง และให้ชื่อว่า แมม ออฟ ลา มันช่า โดยนำโครงเรื่อง ตัวละคร และแนวคิดเรื่อง Quixotism มาตีความใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมและแนวคิดเรื่อง American Dream นอกจากนี้ยังนำชีวประวัติของเซร์บันเตสมาแทรกเป็นโครงเรื่องหนึ่งทำให้เรื่องนี้มีลักษณะเป็น "ละครซ้อนละคร"

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าบทละครเพลงทั้งสองเรื่องจะรับอิทธิพลมาจากเรื่อง *ดอน กิโฆเต้ เด ลา ม้านชา* ทั้งโครงเรื่อง แนวคิด และตัวละคร แต่บทละครเพลงทั้งสองเรื่องมีความแตกต่างไปจากเรื่องเดิม สาเหตุที่ทำให้บทละครเพลงทั้งสองเรื่องมีความแตกต่างไปจากเรื่อง *ดอน กิโฆเต้ เด ลา ม้านชา* มีสามประการด้วยกัน คือ ประการที่หนึ่ง การตีความแนวคิดซึ่งเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม ประการที่สอง รูปแบบการนำเสนอที่เปลี่ยนจากนิยายเป็นบทละครเพลง และประการสุดท้ายคืออุดมการณ์ของผู้แต่งซึ่งต้องการนำเสนอชีวิตประวัติช่วงหนึ่งของเชอร์บันเตส

วิธีการที่ผู้แต่งใช้ในการดัดแปลงเรื่อง *ดอน กิโฆเต้ เด ลา ม้านชา* ให้เป็นบทละครเพลง คือ เลือกเหตุการณ์ ฉาก และตัวละคร เฉพาะที่จำเป็นและสอดคล้องกับการนำเสนอแนวคิด ปรับปรุงรายละเอียด และลำดับเหตุการณ์ใหม่เพื่อให้สอดคล้องกัน เพิ่มเติมรายละเอียดบางส่วนเพื่อให้เรื่องสมบูรณ์ขึ้น และแทรกบทเพลงเข้าไปในตัวบทเพราะบทเพลงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด บทเพลงในเรื่องดังกล่าวมีบทบาทในการนำเสนอแนวคิด ตัวละคร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้สามารถดำเนินเรื่องได้อย่างเร็วโดยไม่ต้องใช้บทบรรยายหรือบทสนทนา

ส่วนเรื่อง *สุฟีนอันยิ่งใหญ่* เป็นการนำเรื่อง *แมน ออฟ ลา ม้านชา* มานำเสนอโดยแปลเป็นภาษาไทย โดยผู้ทำบทพยายามคงความหมายเดิมให้มากที่สุด ดังนั้นจึงไม่ค่อยพบความแตกต่างในแง่ของตัวบทเท่าใดนัก ความแตกต่างที่พบมักจะเป็นเรื่องของการใช้ถ้อยคำ แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าไม่มีความสำคัญต่อการนำเสนอแนวคิดเท่าใดนัก ส่วนแนวคิด *Quixotism* ได้แปรความหมายไปตามบริบททางสังคมไทยซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดทางการเมือง

เรื่อง *ดอน กิโฆเต้ เด ลา ม้านชา* ถือว่าเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าต่อวงการวรรณกรรมของโลกเนื่องจากสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับบริบททางสังคม และวัฒนธรรมแต่ขณะเดียวกันก็มีความเป็นสากลอันก่อให้เกิดอิทธิพลข้ามชาติ ข้ามยุคสมัย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์เรื่อง *คอน กีโม่เต้ เด ลา มันท่า* ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นยังมีประเด็นที่น่าศึกษาค้นคว้าอีกมาก เช่น การศึกษาวรรณกรรมเรื่องนี้ในเชิงอัตชีวประวัติ การศึกษาในเชิงปรัชญา การศึกษาอิทธิพลที่วรรณกรรมเรื่องนี้มีต่อวรรณกรรมสเปนและวรรณกรรมชาติอื่นในยุคสมัยต่อมา การศึกษาผลงานเรื่องอื่นๆ ของเซร์บันเตส รวมถึงงานเขียนในยุคสมัยเดียวกันก็เป็นประเด็นที่น่าศึกษาวิจัยต่อไป นอกจากนี้การศึกษาแนวคิด Quixotism ที่ปรากฏในวรรณกรรมสมัยต่อๆ มา ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมต่างชาติหรือวรรณกรรมไทยก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าศึกษา

ในแง่ของการศึกษาบทละครเพลง งานวิจัยชิ้นนี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของการศึกษาเปรียบเทียบการแปรรูปวรรณกรรมเพื่อการอ่านมาเป็นบทละครเพลงซึ่งเป็นวรรณกรรมเพื่อการแสดง ยังมีวรรณกรรมอีกเป็นจำนวนมากที่ได้รับการแปรรูปเพื่อนำมาแสดงเป็นละครเวที ไม่ว่าจะเป็นละครเวทีทั่วไปหรือละครเพลง และนอกเหนือจากการศึกษาเปรียบเทียบตัวบทแล้ว การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับการแสดง โดยเฉพาะการแสดงในรูปแบบของละครเพลงก็เป็นสิ่งที่น่าศึกษาวิจัยเช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย